

در آهنگ یک زندگی بهتر

دکتر صادق مبین

شناسائی طبیعت و مطالعه عوامل سازنده آن یعنی آب، هوا و خاک و سروکار داشتن با موجودات زنده، چه گیاه و چه حیوان کاری بس ظریف و در عین حال بی‌نهایت دشوار است. در مسائلی که بنحوی با طبیعت مربوط میشود و مستقیم و یا غیر مستقیم با آن در ارتباط میباشد باید حتی‌المتقدور جانب احتیاط را مراعات کرده و تعادلی را که در تکوین و آفرینش طبیعت بکار رفته است مورد توجه و امعان نظر قرار دهیم زیرا تاروپود طبیعت چنان در هم آمیخته است که گاهی کمترین بی‌مبالائی و دخالت غیر منطقی ممکن است بنیان زندگی را متزلزل سازد و شالوده هستی ما را در هم ریزد بنابراین اگر در امر دخالت بر پدیده‌های طبیعت و یا نحوه بهره‌برداری از آنها مرتکب اشتباه گردیم عواقبی را باید منتظر باشیم که توأم با خسارت و زیان و پشیمانی و خسران بوده و در اینصورت بی‌یقین گناهی از آن مترتب است که از نظر نسلهای آینده نابخشودنی است.

در دوره‌های گذشته بشر با دید محدودی که در شناسائی محیط خود داشت اگر در روند زندگی و نحوه بهره‌برداری از منابع جهان آفرینش مرتکب اشتباهاتی میشد چندان مورد ملامت نبود زیرا اشتباه او مبتنی بر نارسائی دانش و بینش‌وی از اسرار طبیعت و نظام آفرینش و تکوین جهان بوده است و چنین انسانی را نباید بسادگی محکوم کنیم، اما صحبت سر بی‌اعتنائی انسان امروز است، انسانی که در وادی معرفت محیط و آفریده‌های طبیعت گام‌ها برداشته و بر از تکوین و نحوه تکامل آن آگاهی یافته است اگر بزعم دانش امروزی افرادی باشند که از پاسداری محیط زیست، محیطی که در آن باید زندگی کند و از مواهب زاینده آن بهره‌مند شود سرپیچی کند و بسرنوشت آینده انسان‌ها بی‌اعتنا شود این چنین افرادی بطور حتم گناهکار و در حد فائق بسر زنش سزاوارند.

یگانه ابزاری که بتواند طغیان خرابی‌ها و بی‌نظمیها را مهار کرده و نابسامانیهای حاصل از پیشرفت تکنولوژی را در مرزی متوقف سازد، کار بست دانش و شناخت علمی است تا بدینوسیله عیار طبیعت بدست آید، سیر نمو و میزان بهره دهی آنها شناخته شود و نحوه تحول آنها از دیدگاه معرفت انسانی ارزیابی و جستجو گردد، آنوقت است که در راه اعاده تعادل از دست رفته سیستم‌های حیاتی زمین که بطور مداوم بقهقرا رفته است میتوان گام موثری برداشته و در بهبود خرابیها و جلوگیری از ویرانیهایی که با افزایش جمعیت جهان بدبختانه هر روز دامنه گسترده‌تری پیدا کرده است میشود مبارزه کرد آنچه مایه انتظار است، اینکه انسانها، این موجودات متفکر پس از شناخت چند و چون عواملی که بر اثر بهم ریختن ارکان

تعادل طبیعت نگرانی عظیمی برای آینده بشریت ایجاد کرده است ب فکر چاره جوئی بیفتند و فکر و اندیشه خود را در کشف راههای عمرانی و تقلیل نیروهای مخرب بکار اندازند و با احساس مسئولیت، در بر طرف ساختن خطری که زندگی میلیون‌ها انسان را تهدید میکند از نیروی خلاقه خود استمداد جویند. این تنها راهی است که میتواند از گسترش خرابیها جلوگیری کند تعادل از دست رفته طبیعت را که برای ادامه حیات غیر قابل اجتناب است بازگرداند و از توسعه تجاوزات خود خواهانه بر حریم طبیعت تا حد لازم جلوگیری کند.

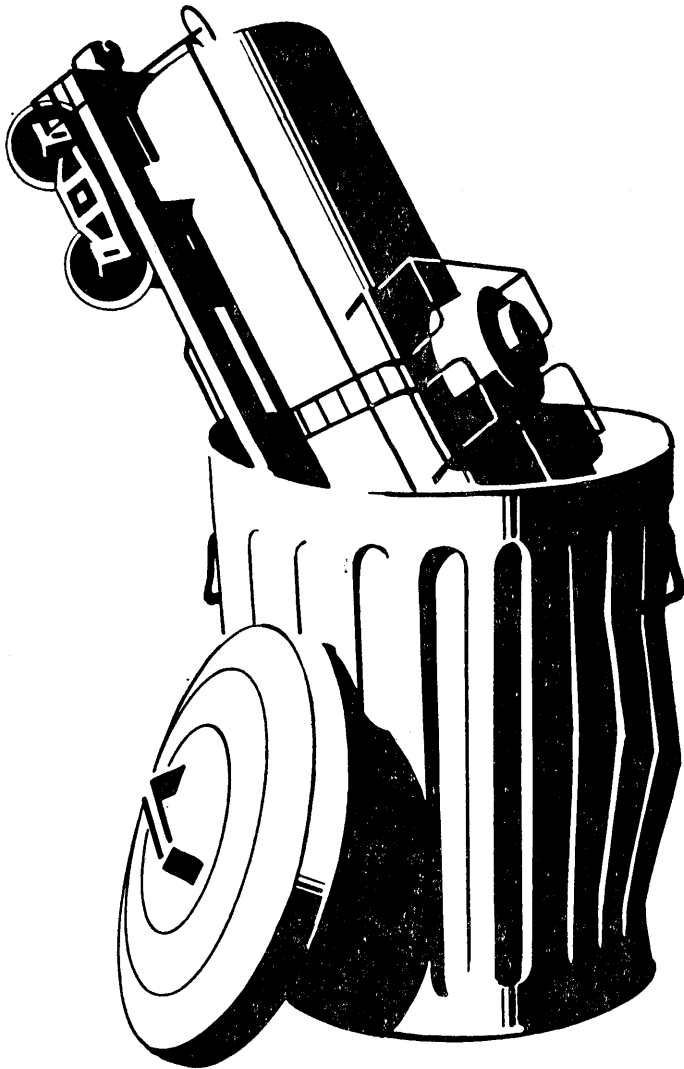
در چنین مسیر فکری و با توجه به نیازهای مردمی که با آنان زندگی مشترک داریم باید در تامین رفاه زندگی آنان احساس مسئولیت کنیم و بررسی مسائلی را که پیشرفت سریع جامعه ما موجب بروز آنها گردیده است وجهه همت خود سازیم و آنچه بذهن خطور میکند در گذرگاه هدفهای عمرانی کشور قرار دهیم.

حرمت محیط و پاسداری از قوانین که در آبادی مرز و بوم و خانه و کاشانه ما تدوین شده است از وظایف حتمی و مسئولیت آفرینی است که هر فردی از افراد انسان که خود را عنصری از این جامعه میداند و از مواهب بهم‌بستگی و علائق اجتماعی آن برخوردار است باید بخوبی از آن واقف بوده و به نکات آموزنده و هشدار دهنده آن مؤمن و معتقد باشد. این گوشه‌ای است از وظایف مستمری که در راه پرورش فکری و تقویت نیروی اخلاقی افراد میتوان به آن اشاره کرد.

یکی از مسائلی که در جامعه امروزی بخصوص در زندگی اجتماعی شهر تهران دید بینندگان را آزار میدهد و دل‌همگان را دردمند میسازد بی‌مبالائی و بی‌اعتنائی غالب‌ساکین و همشهریهای عزیز است که نسبت به تحویل زباله به مسئولین دفع زباله شهر و مأمورین شهرداری از خود نشان میدهند. مسلماً غالب همشهریان به‌منظره انزجار آفرین توده انباشته زباله در کوچه‌ها و خیابانها، جلومغازها و خواربارفروشیها برخورد داشته‌اند. این مجموعه‌ها که ره آورد زندگی روزانه واحدهای مسکونی است، اگر فرآورده مطبوعی بود که نگهداری آن در محیط خانه یا مغازه اولی مینمود، ولی مسلماً بعلت غیر مفید و زائد بودن و بعبارت دیگر بعلت زیانبخش بودن و آلوده ساختن، بناچار از حریم منازل و دکاکین رانده میشود. واقعا باید پرسید، آیا چنین محصولی سزاوار است که بر اثر بی‌پروائی و عدم توجه حیوانات به حرمت محیط اجتماعی در انظار مردم به کوچه‌ها و خیابانها ریخته‌شود و آنگاه حیوانات و لگردد در جستجوی قوت، فضولات باقیمانده این زباله‌ها را زیر و رو کنند، که چه بسا بوی نامطبوع

این موادی که در هوا پراکنده میشود موجب آزار شامه‌ها و منظره نامطلوب آنها سبب انزجار چشمها و انگیزه شیوع بیماریها و آلودگی‌ها و مخل بهداشت عمومی فرزندان و نونهالان و کلیه اعضای جامعه وابسته به خودمان می‌گردد. آیا شایسته است که هر سحرگاه تا چشم باز کنیم خود را در ورطه کتافات و محیط ناسالم ببینیم که امکان هرگونه بیماری و گرفتاری جسمی و روانی از آن متصور است؟ در اینصورت از که باید شکوه کنیم و بکی شکایت ببریم که این مصیبت از ماست که بر ماست؟

این درست است که شهرداری و مسئولین رفت و روب شهر در تنظیم کوچه و خیابانها وظیفه سنگینی دارند که باید باین وظیفه واقف باشند ولی این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که مسئله رفع زباله با سلامت عموم مردم بستگی دارد و هر يك از افراد جامعه باید بفکر نجات خود از آلودگی و سلامت جسم و روح خود از هجوم بیماری‌های گوناگون باشد و این اصل، لزوم يك همکاری دسته جمعی و معاضدت همگانی را در امر پاکسازی شهر مدلل میدارد. از سوی دیگر در مورد جلب اهتمام مردم برای يك چنین هماهنگی ضرورت تأمین راههای بهداشتی برای رفع زباله بصورت يك اقدام جدی و اصلی از طرف شهرداری تجلی میکند و باید یقین داشته باشیم که شهرداریها که تأمین پاکیزگی شهرها بعهده آنان واگذار شده است باید در تعمیم روشهای پاکیزگی و بهداشت محیط اقدامات جدی و مبتکرانه‌ای بکار بندند، مثلاً یکی از کارهای اساسی شهرداری در امر جمع‌آوری زباله، تهیه مقادیر زیادی کیسه‌های نایلونی است که باید بطور رایگان یا با قیمت بسیار نازل و بتدر فراوان در اختیار ساکنین شهر و خانه‌ها قرار دهند و موکداً باطلاع مردم برسانند که باید مواد زائد و زباله منازل درون این کیسه‌ها بمأمورین شهرداری عرضه شود و در انجام این هدف جدی و انعطاف ناپذیر باشند و بعلاوه باید آن عده از افرادی که زباله را بطور آزاد در معابر و جویهای آب میریزند مسئول شناخته شده و مشمول جریمه نقدی گردند این روش نه بمنظور درتنگنا گذاشتن مردم است بلکه کوششی است برای هدایت مردم به شناختن روش صحیح و توجه به سلامت محیط و وجود خویشتن زیرا خواه ناخواه فواید این امر متوجه خود آنان خواهد شد. با چنین روشی جلو ملامت افراد تیز بین و علاقمند به نظامات عمومی گرفته خواهد شد و خرده‌گیری خارجیان که در این مورد حساسیت خاص دارند و همواره زبان ملامت گشوده‌اند از بین خواهد رفت و از مناظر رقت‌انگیز پخش زباله در معابر و جلب حیوانات ولگرد جلوگیری شده، میزان قابل توجه از شیوع آلودگی و در نتیجه اشاعه بسیاری از بیماریها که عامل

احتیاج است بکار افتد و حتی از جنبه اقتصادی نیز عاملی موثر در تقویت بنیه مالی سازمانهای مربوطه گردد. پرواضح است وقتی با استفاده از تکنیک علمی زباله را بکودهای مفیدتبدیل کنند بازاری گشوده میشود که خریداران آن کشاورزان و کشتکاران آگاه به روش بهره برداری از زمین ولزوم تقویت آن پس از برداشت محصول بوده و حاضر خواهند شد محصول این کار را بقیمتی خریداری کنند که سهم خود در استهلاك ماشین-آلات و کارخانجات تبدیل زباله به کود نقش موثر داشته و بدین طریق منبع درآمدی برای سازمانهای مجری این نظر بوجود بیاورند.

مسلماً از نظر رفع نیاز مردم به نیروی حرارتی چنانکه در غالب شهرهای بزرگ دنیا معمول است استفاده از سوخت زباله روش شناخته شده‌ای است که متاسفانه در ایران با تمام کششی که بحفاظت منابع سوختی ذیقیمت خود داریم از این منبع سوختی ارزان غافل مانده‌ایم، در شهر پاریس مشت بزرگی از انرژی حرارتی لازم برای تامین نیازهای مردم بخصوص در ۱۵ ناحیه شهر و چند نقطه دیگر بواسطه سوخت زباله فراهم میگردد. ولی متاسفانه در ایران این منبع عظیم بنحوی به شعله‌های آتش سپرده میشود که محصول احتراق آن توده‌های عظیم دود، گازهای آلوده کننده محیط بوده و نه تنها سودی از آن حاصل نمیشود، بلکه هوای تنفسی میلیونها مردم را نیز غیر قابل تحمل میسازد، این نکات مواردی است پیش پا افتاده ولی بی توجهی به آنها با گرفتاریهای بزرگی همراه است که کم و بیش با آن دست‌بگریبان هستیم، باید بکوشیم تا این گرفتاریها بمرز بحرانی خود نرسیده و به بن بست نکشیده‌است چاره‌ای بیندیشیم.

آنها جز ذرات آلوده به میکرب و حاصل پخش زباله نمیتواند باشد ممانعت بعمل خواهد آمد.

مطلب دیگری که میتوان درباره سالم سازی محیط بمیان کشید موضوع سوزاندن زباله در حریم شهرها و در هوای آزاد است. این عادت چنانکه امروز از طرف مامورین موظف نظافت شهری مجاز گشته و غالباً بدان مبادرت میشود بهیچوجه در قالب قوانین بهسازی محیط نمیگنجد و درست برخلاف هدف‌های سنگر نشینان عرصه مبارزه با آلودگی هوا میباشد و این امر به آن میماند که برای نظافت خانه جارو دست بگیریم، منزل خود را جارو کنیم غافل از اینکه گرد و غبار ناشی از این عمل دوباره بر روی اشیاء و لوازم مینشینند، بخصوص مواد غذایی ما را آلوده میسازد و درست نتیجه مخالف هدف اولیه از آن بدست میآید. و در واقع جمع‌آوری زباله و سوزاندن آن در هوای آزاد روشی ناپسند و نظیر خانه‌تکانی نادرست است که در بالا به آن اشاره شد زیرا این کار نیز افراد جامعه را در معرض مخاطره مواد آلوده و بیماری زای زباله قرار میدهد. بعلاوه پس از سوزاندن زباله چیزی باقی نمیماند که از آن هدف تقویت خاک و تامین غذای لازم برای رشد گیاهان در حد کفایت، چنانکه منظور طرفداران سوزاندن زباله است بوجود آید.

در حالیکه همین مواد زائد و همین زباله ناچیز اگر با تکنیک علمی درستی مورد استفاده قرار گیرد، میتواند در سطح وسیعی نیازهای کشاورزی و صنعتی را برطرف سازد و بنحو موثری در تامین احتیاجات بشر از جمله تهیه کود، تامین نیروی حرارتی، و موادی که در صنایع پتروشیمی بشدت مورد